

Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

Reagan išče kompromisno rešitev glede pomoči »contras« — Sovjeti previdni v podpiranju sandinističnega režima

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Reagan nadaljuje s svojo kampanjo, prepričati zvezni kongres, naj le-ta vendar privoli v 100 milijonov dolarjev pomoči protisandinističnim gvérilcem, tkim. »contras«. Reagan se srečuje s posameznimi kongresniki, to nedeljo zvečer bo pa zopet govoril po televiziji o zadevi. Čeprav Reagan javno zanika, da se zanima za morebitno kompromisno rešitev, dobro poučeni viri vedo povedati, da Bela hiša išče kompromis, ki bi bil sprejemljiv tako predsedniku kot večini v kongresu.

Včeraj je vodja republikanske večine v senatu, sen. Robert J. Dole, priznal, da je Reaganova pobuda v silnih težavah celo v tem domu kljub temu, da tvorijo republikanci večino. Dole je povedal, da bo senat morda glasoval o Reaganovem predlogu že prihodnji torek, glasovanje v spodnjem domu pa bo dan potem, 19. marca. Kot kaže, bo demokratska večina v predstavniskem domu Reagana zavrnila.

V svojih govorih o Nikaragvi poudarja Reagan, da postaja ta dežela novo sovjetsko oporišče na ameriški celini. Kot pa kaže, so Sovjeti dokaj previdni glede svojih odnosov z Nikaragvo. Znano je, da ZSSR pošilja do 4 milijard dolarjev gospodarske in vojaške pomoči Kubi na leto, Nikaragvi pa zelo malo. Kubanci sicer igrajo večjo vlogo, vendar tudi njih podpora ni tako obsežna, kot bi pričakovali. Nikaragveško gospodarstvo je v hudih težavah in so razmere iz dneva v dan slabše. Prebivalstvo je nezadovoljno, sandinisti pa še vedno obvladajo položaj.

ZSSR je zavrnila prošnjo sandinistov, naj bi jim dobavila sodobna bojna letala, prav tako ni še podpisala z Nikaragvo pogodbo za skupno obrambo. Reaganova vlada je dala Kremlju vedeti, da bi ZDA napadle in uničile sodobna bojna letala, ki bi se pojavila v Nikaragvi.

Na morskem dnu našli posmrtno ostanke Challengerjevih astronautov

CAPE CANAVERAL, Fla. — Enote ameriške mornarice, ki iščejo razbitine vesoljskega plovila Challenger, so našle večji kos kabine, v kateri so bili astronauti. Uporabili so radarsko opremo, potem so se kakih 100 čevljev globoko spustili potapljači. Ti so poročali, da je videli v kabini posmrtno ostanke nekaj astronautov, da pa so bila trupla razkosana. V naslednjih dneh bodo dvignili kabino, zdravniki pa bodo skušali identifikirati astronave. Po nekaterih vesteh, pričakujejo, da bodo vsaj nekaj astronautov identifikirali. NASA noče uradno komentirati o vsem tem, redno pa informira svojce astronautov, nekateri teh potem govorijo z novinarji.

Preiskava o nesreči Challengerja še teče. Vse sedaj kaže, da so našli vzrok nesreče v okvari na raketi na trdo gorivo, na dan pa prihajajo razburljive vesti o nestrokovnem ravnanju v NASA v zadnjih let, kar naj bi vsaj posredno prispevalo h končni nesreči januarja letos. O novem poletu katerega od ostalih treh vesoljskih plovil menda ni govoriti vsaj za leto dni.

Finančni dokumenti odkrivajo nezakonito poslovanje Ferdinanda Marcosa in žene Imelde — Nekateri generali v hišnem priporu

MANILA, Fil. — Preiskovalci, ki skušajo ugotoviti, koliko denarja si je na raz-

lične in zelo iznajdljive načine prisvojila družina strmoglavljenega predsednika Ferdinanda Marcosa, skoro dnevno odkrijejo nove dokumente o Marcosovem finančnem poslovanju. Ti dokumenti kažejo, kako sta Ferdinand in Imelda Marcos preko izmišljenih imen kupovala luksuzno blago v tujini in pa razne nepremičnine. Dokumenti potrjujejo tudi, da je bila v teh poslih aktivna predvsem Imelda Marcos.

Gen. Fidel V. Ramos, poveljnik filipinske vojske, je rekel, da so v hišnem priporu štirje generali, ki so znani Marcosovi pristaši, obrambni minister Juan P. Enrile je potrdil, da so v priporu trije drugi častniki, 14 generalov pa so pod nadzorstvom.

Dobro poučeni viri, ki so blizu predsednice Corazon Aquino, pravijo, da bo Aquinova kmalu razpustila parlament in ustanovila nekakšno »revolucionarno« vlado. Kljub temu pričakujejo vsi, da bodo v dognem času organizirane nove, demokratične volitve. Ferdinand Marcos, ki se še vedno nahaja na ameriškem oporišču na Havajih, menda skuša organizirati odpor proti Aquinovi vladi. Menda je v stalnih telefonskih stikih z nekaterimi pristaši na Filipinih.

— Kratke vesti —

Indianapolis, Ind. — Sinoči so cikloni prizadejali mnoge kraje v državah Indiana, Ohio in Kentucky. Pet oseb je izgubilo življenje, več jih je pa ranjenih. Veter je pihal s hitrostjo 87 milj na uro.

Los Angeles, Kalif. — V priporu že od 4. marca je Robert D. Haguewood, 24-letni ameriški mornar, ki je osumljen, da je prodajala naprej tajne dokumente. Predstavniki mornarice trdi, da Haguewood ni bil pomemben špijon.

Beograd, SFRJ — Sporočeno je bilo, da bo 13. kongres Zveze komunistov Jugoslavije od 25. do 28. junija v Beogradu. Letos bodo tudi kongresi komunističnih partij posameznih republik in pokrajin.

Bejrut, Libanon — Muslimanska Džihad skupina trdi, da je ugrabila štiri Francoze, člane francoske televizijske ekipe. Predstavniki Džihad trdijo tudi, da so ubili enega od Francozov, ki so jih ugrabili že prej, in sicer 37-letnega raziskovalca Michela Seurata. Ubili so ga, pravijo, ker Francija še vedno dobavlja orožje Iraku, Džihad pa je tesno povezan z Iranom.

Madrid, Špa. — Jutri bo poseben referendum, ko bodo španski državljani glasovali, naj Španija ostane članica NATO vojaškega pakta. Vlada zagovarja članstvo v NATO, pacifistične, mirovne in levičarske organizacije ter stranke so pa proti.

Washington, D.C. — Po nekaterih še nepotrjenih vesteh, namerava bivši sen. John Tower zapustiti svoje mesto kot pogajalec na pogajanjih ZDA-ZSSR o omejevanju oboroževalne tekme. 60-letni Tower, svojčas zelo vpliven član zveznega senata, naj bi se upokojil iz osebnega razloga.

Stockholm, Šve. — Policisti še niso odkrili identitete atentatorja, ki je ubil predsednika vlade Olofa Palmeja. Preiskava se nadaljuje, vendar brez kakega vidnega uspeha.

Santa Barbara, Kalif. — Včeraj je potres manjše jakosti prestrašil prebivalce tega in okoliških mest, ni pa povzročil nobene gmotne škode. Imel je jakost 4.4 na Richterjevi lestvici.

Iz Clevelanda in okolice

Lep uspeh —

Preteklo leto se je veliko faranov in rojakov odzvalo vabilu na tradicionalni zajtrk z omletami in klobasicami, ki ga je priredilo DNIJ pri Sv. Vidu. Obisk je bil zelo velik.

Zanimivo predavanje —

Preteklo nedeljo popoldne se je kar precej rojakov udeležilo predavanja slovenskega sociologa dr. Rastka Močnika na univerzi Cleveland State. Govoril je odkrito in stvarno, tudi vprašanja navzočih so bila tehtna in pametna. Takih srečanj je želeti več.

Posebna priloga —

Skupaj s petkovo Ameriško Domovino boste prejeli tudi posebno prilogo (28 strani), ki jo je pripravila Federacija slovenskih narodnih domov. V prilogi bo več zanimivih člankov, opisani bodo letošnji »mož in žena leta« nagrajenci.

Občni zbor —

Korporacija Baragov dom in Družabni klub Baragovega doma vabita svoje članstvo na občni zbor, ki bo v soboto, 15. marca 1986, ob 7. uri zvečer v dvorani Baragovega doma, 6304 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Glasbena Matica —

Pevski zbor Glasbena Matica vabi na svoj koncert z večerjo in plesom, ki bo v soboto, 22. marca, v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Vstopnice so po \$12.50 na osebi in jih imajo člani zbora, ali pa pokličete 621-7151 ali 524-4053.

Družabni večer —

Tabor DSPB Cleveland sporoča, da so že v predprodaji vstopnice za pomladanski družabni večer, ki bo v soboto, 5. aprila, v Slov. domu na Holmes Ave. Dobite jih, ako pokličete ob večernih urah 851-4961 ali 943-4681.

Novi grobovi

Anna Zaic

Dne 16. februarja je v Daytona Beach, Fla., umrla 90 let stara Anna Zaic, rojena v Sloveniji, do l. 1960 živeča v Clevelandu, potem na Floridi, vdova po Johnu, mati Anne Cernick (Edgewater, Fla.) ter že pok. Mary Tolar in Johna, 3-krat stara mati, 10-krat prastara mati, sestra Jacoba Okorna (Edgewater, Fla.) in Antona in Rose (oba v Slov.). Ko je pokojna živela v Clevelandu je bila aktivna v raznih društvih, med njimi ADZ št. 32, PSA št. 1, ABZ, v Samuli, Fla. pa SNPJ št. 603 in tamkajšnjem slovenskem upokojenskem klubu. Pogreb je bil na Floridi. Njeni posmrtni ostanki so bili pokopani na pokopališču Lake View.

Zadnja prilika —

Do četrta dopoldne lahko sodelujete v dobrodelni akciji, ki jo je organizirala mestna uprava, v kateri nabirajo hrano za revnejše občane našega mesta. V naši pisarni se je nabralo precej te hrane, ki jo bo v četrtek dostavil v mestno hišo mestni uslužbenec Joe Skrabec.

Seji —

Društvo sv. Ana št. 4 ADZ ima redno mesečno sejo jutri, v sredo, pop. ob 1.30 v društveni sobi avditorija pri Sv. Vidu. Članice vabljeni.

Podr. št. 41 SZZ ima redno sejo v torek, 18. marca, pop. ob 1. uri v Slov. delavskem domu na Waterloo Rd. Članice vabljeni na to važno sejo, na kateri bodo odločile o priznavanju članice leta. Ako potrebujete prevoz, pokličite Cecelijo Wolf ali Justine Prhne.

Zadušnica —

V soboto, 15. marca, ob 5. pop. bo v cerkvi Sv. Vida sv. maša za Miodraga Savernika, ob drugi obletnici njegove smrti.

Očala najdena —

Bralka našega lista je našla očala na E. 61 St. Ako so vaša, jih lahko dobite v naši pisarni.

Č.g. Leon Kristanc bolan —

Naš dolgoletni naročnik, č.g. Leon Kristanc, Stockton, Kalif. se sedaj nahaja v »Convalescent Home«. Bolan je in ni več zmožen branja. Njegovega naslova nimamo.

Andrej Perčič umrl —

Sporočamo, da je dne 9. februarja umrl po dolgem bolehanju v Minneapolisu naš dolgoletni naročnik Andrej Perčič. O njem je že pisal č.g. Karl Wolbang v MSIP, radi bi pa posebej opozorili na to žalostno vest. Vrste zavednih in zaslužnih naših rojakov se res hitro redčijo!

Duhovna obnova —

Duhovna obnova za žene in dekleta bo v sredo, 26. marca, v St. Joseph Christian Life Center. Za več informacije, pokličite go. Mary Petrič na 481-3762.

Spominski dar Mohorjevi —

Rudi in Ann Knez sta darovala \$25 za pomoči potrebne študente v Mohorjevih domovih in sicer v spomin nedavno umrlemu č.g. Jožetu Godina. Za dar se lepo zahvaljuje pov. Mohorjeve J. Prosen.

VREME

Spremenljivo oblačno in vetrovno danes z najvišjo temperaturo okoli 38° F. Pooblaščen jutri z najvišjo temperaturo okoli 44° F. V četrtek oblačno z verjetnostjo dežja. Najvišja temperatura okoli 50° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec — Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel — Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Mike and Irma Telich, Frank J. Lausche

NAROČNINA:

Združene države:

\$33 na leto; \$18 za 6 mesecev; \$15 za 3 mesece
Kanada:

\$42 na leto; \$27 za 6 mesecev; \$17 za 3 mesece
Dežele izven ZDA in Kanade:

\$45 na leto; za petkovo izdajo \$25
Petkova AD (letna): ZDA: \$18; Kanada: \$22;
Dežele izven ZDA in Kanade: \$25

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$33.00 — year; \$18.00 — 6 mos.; \$15.00 — 3 mos.

Canada:

\$42.00 — year; \$27.00 — 6 mos.; \$17.00 — 3 mos.

Foreign:

\$45.00 per year; \$25 per year Fridays only

Fridays: U.S.: \$18.00 - year; Canada: \$22.00 — year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home

6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

Published every Tuesday and Friday except the first 2 weeks in July and the week after Christmas.

No. 20 Tuesday, March 11, 1986

Kruh in igre

Kakor nam poročajo pisci iz starega rimskega imperija pred več kot 2000 leti, je po rimskih in drugih mest ulicah ponovno odmeval krik: *Panem et circenses!*, kar je po naše: dajte nam kruha in iger. Stari Rimljani, po svojem življenjskem načinu dokaj različni od takratnih Grkov so navdušenje za telesne igre, spretnosti in vaje prevzeli od le-teh, se pravi vse čudovite zmogljivosti človeškega telesa, ki jih mi danes v vsej njihovi obsežnosti imenujemo z besedo šport.

Nisem noben strokovnjak v športu in zato ne mislim o njem razmotrivati kot o posebni disciplini kot taki, marveč o njegovi vlogi v današnji družbi. V roke mi je namreč prišel opis dogodka na nekem kolegiju (college) v Ameriki, ki postavlja športne razmere na teh (in drugih) vzgojnih ustanovah v dovolj žarko luč, da se človeku zdi vredno o vlogi športa nekaj misli zapisati, bralcem v presojo njihovega gledanja na ta problem.

Da je šport v nekaterih panogah športnih iger danes po svetu, in posebej v Ameriki, na vrhuncu priljubljenosti, navdušenja zanj in razvoja, ni treba nobenih dokazov. Samo televizor je treba odpreti ob sobotah in nedeljah, pa si takoj sredi bogato numeriranih in okomatanih igralcev, in moraš občudovati ogromne množice gledalcev po raznih stadionih po vsej Ameriki in se čuditi skoraj noremu navdušenju in prekipjavajoči strasti pri odobravanju doseženega uspeha.

Saj bi človek vse to razumel, ko bi ne vedel, da so igralci v areni profesionalci, ne pa športniki, kot so jih pojmovali in občudovali in cenili stari Grki in Rimljani; bogato so plačani za svoje razvite telesne sposobnosti in osebne vrline in za posel, ki je dostikrat resnično nevaren. Po mojem skromnem, recimo »nešportnem« pojmovanju športa ti niso športniki, temveč specialno izvežbani in za svojo stroko trenirani igralci, katerim je igranje poklic in življenjska naloga.

Ves proces za bodočega športnega zvezdnika se začne že v šolah, saj ima vsaka šola od višje prek kolegija do univerze svoje športno moštvo za razne športne panoge (le kje so ostale deklice v dobi, ko moramo biti dobesedno vsi enaki?). Junaki iz teh moštev uživajo posebno slavo na šoli sami in izven nje, pa naj bodo drugače še tako slabi študenti v učnih disciplinah. Ko beremo po časopisih opise javnih moštva, na koncu redno najdemo poudarek, pri kateri športni panogi se je kot študent odlikoval, skoro nikoli pa ne, v katerem učnem predmetu, ki bistri um in duha, je bil odličen. Takšna je pač naša doba, ki greši na račun boljše, neumrljive polovice človeške narave, kar je božja iskra uma in duha, s tem, da pretirano goji in povečuje strohljivo polovico telesa v vseh njegovih funkcijah.

V globoko pretiranem zahtevku in hrupni udeležbi športnih iger smo podobni zadnji dobi propadajočega rimljanskega imperija, čigar ljudstvo je vplivo: *Panem et circenses!*, dokler se ni vse skupaj sesulo v nič. Vendar: ali ni nikake rešilne poti, ki bi ta divji razvoj športaštva preokrenila v drugo, boljše smer prihodnosti?

Začeti bo treba pri šolah. Bral sem o dogodku, ki je žarko posvetil v študentovsko »gladiatorstvo« na univerzi Georgija.

PAPEŽ V INDIJI

LEMONT, Ill. — Obisk papeža Janeza Pavla II. obširne in skrivnostne Indije v začetku februarja je šel skoro neopazno mimo. In vendar je bil ta obisk pomemben za vso katoliško Cerkev in ves svet. Podroben opis tega potovanja boste lahko brali v majski številki *Ave Maria*, tu bom pa osvetlil le nekaterih misli, ki jih je papež pojasnjeval v svojih nad 30 govorih in pridigah.

Papež je bil v središču Indije — v New Delhi, na skrajnem severovzhodu, na vzhodu, na jugozahodnem delu Indije in nazadnje v Bombaju, ki veže to obširno deželo z zahodnim svetom.

Pred papeževim obiskom so nastopale skrajne skupine hindujcev, ki so skušale preprečiti njegov obisk. Njihovi protesti niso vplivali na potek programov med obiskom. Večina Indijcev so hindujci, ki jih je 83 odstotkov; med njimi je skrajna skupina, ki se imenujejo sikhi. Hinduizem je nastal dva tisoč let pred Kristusom. Sikhe pa je ustanovil v 15. stoletju guru (duhovni vodja) Nanak, ki je hotel združiti hinduiste in muslimane v eno vero.

Hinduizem je hkrati religija, življenjski stil in kultura. Bili so razdeljeni v kaste, ki so pa sedaj odpravljene, a posledice te razdelitve so še opazne. Večina pa ni spadala v nobeno kasto in ti so bili brezpravni. Muslimanov je 12 odstotkov, kristjanov pa 2,4 odstotka. Med manjše verske skupine spadajo budisti, animisti in drugi.

Papežev obisk je bil pastoralnega značaja. S tem pa ni rečeno, da je obiskal samo katoličane, marveč vse Indijce, kar je med obiskom ponavljal. Njegova srečanja s predstavniki verskih skupin, s preprostimi množicami ljudstva, z mladino, s kulturnimi delavci, z delavci in z nezaposlenimi ter stiskanimi radi boleznimi in suše so praktično pokazala, kaj lahko katoliška Cerkev nudi sedanjemu svetu. To je ideja, ki je do podrobnosti razložena v pastoralni konstituciji o Cerkvah v sedanjem svetu.

Obenem je papež tudi ponavljal, da želi spoznati moške in žene te dežele, ki je dala svetu velike moške; omenil je večkrat Mahatmo Gandhija in pesnika Tagore, katerega pesmi beremo tudi v slovenskih publikacijah. Gorovil je tudi, da je Indija nudila svetu duhovno bogastvo po svojih naukih, ki jih vsebujejo indijske svete knjige.

V nedeljo, 2. februarja, je papež maševal na stadionu Indire Gandhi v New Delhi. To je tretji največji stadion na svetu in največji v Aziji; zgrajen je bil leta 1982 za azijske športne igre. Maševal je predv-

sem za vernike severnih pokrajin in bližnjega Nepala.

Popoldne se je srečal na istem stadionu s predstavniki indijskega verskega, družbenopolitičnega in kulturnega življenja. V govoru je poudaril, da ima Indija razumevanje za človeka in smisel njegovega bivanja, posebno pa za njegove duhovne vrednote, ki izražajo značilnosti indijske duše. Opozoril je na pomembno vlogo kulture v razmerju do človekovega poslednjega cilja — odrešenja. Kultura ni samo izraz človekovega življenja v času. Nudi tudi pomoč za doseg večnega življenja. Vsako pristno in pravo človekoljubje je vedno odprto za Absolutnega.

Verski mesečnik *Ave Maria* ima letno naročnino \$5, izven ZDA pa \$6. Naročite ga lahko na naslov: *Ave Maria*, 1400 Main Street, P.O. Box 608, Lemont, IL 60439-0608.

Dne 4. februarja je Janez Pavel II. govoril v Shillongu, v severozahodnem delu Indije, o stalni in resni odgovornosti krščanstva, ki se mora vraščati v različne kulture v tem delu Indije. »V vsaki kulturi je mogoče videti božje delo. Za ljudi tega dela Indije Bog ni domišljena ideja, ampak del njihovega življenja. Tukaj vsaka skupina nosi v sebi dolgo tradicijo povezanosti Boga s človeškim rodом prek znamenj in simbolov, ki so dobila svet značaj.«

Zadnji dan bivanja je papež govoril indijski mladini v mestnem parku v Bombaju. Zbranih je bilo okoli 200.000 fantov in deklet, med njimi precej hindujcev in protestantov. Povabil jih je k ohranjanju plemenitih tradicij indijskega naroda in zavzetemu verskemu življenju. Svoj govor je zaključil:

»S srečanjem z vami gre h koncu tudi moje romanje v vaši veliki državi (700 milijonov prebivalcev!). Vendar so vrednote, ki sem jih tukaj srečal, neminljive in ne bodo nikoli propadle. Indija sama mora napredovati v izpolnjevanju svojega poslanstva v službi človeštvu in občestvu narodov.

Dragi Indijci! Vaša toplina in gostoljubnost mi bosta ostali vedno pri srcu. Globoko sem

»Kdo mislite vi je važnejši na tej univerzi, vi (profesorica angleščine Jan Kemp) ali zelo slaven igralec košarke?« je vprašal predstojnik svojo podrejeno kolegico, ki se je bila uprla izboljšati rede petim športnim atletom na univerzi. Ni ji bilo treba dolgo ugihati glede odgovora, zakaj njen protest zoper favoriziranje atletov se je končal v zgubi službe.

Profesorica je vložila tožbo na sodišču, in tam je posijala odrešilna zvezda. Porota ji je prisodila dva milijona in pol dolarjev odškodnine. Vendar je predsednik univerze izjavil, da se ta ne bo enostransko razorožila v borbi za atletske

(dalje na str. 4)

vam hvaležen za to. Svojo globoko hvaležnost pa ponovno izrekam državnemu predsedniku ter predsedniku in članom vlade, ki so toliko naredili, da so omogočili ta obisk, in vsem, ki so tako prizadevno delali za njegov uspešni potek. Iz srca kličem: Hvala vam! Na vse indijsko ljudstvo naj pride božji blagoslov miru in pravičnosti, ljubezni in resnice. Naj živi Indija!«

V svojih govorih je papež pojasnjeval, da je kultura zunanje izražanje in upodabljanje človekovega duha in čustvovanja ali notranjega doživljanja. Zato razodeva smisel človekovega življenja in njegovo teženje po Bogu.

Zaključne misli

Pri sestavljanju poročila o papeževem obisku Indije za *Ave Maria* sem se spomnil svetopisemskih dogodkov iz stare zaveze, ki nam spričujejo, da so bili v božje načrte in delo vključeni tudi poganski narodi. Modri z vzhodne dežele so poznali prerokbo o judovskem kralju in njegovem kraljestvu, ki bo obsegalo ves svet. Prebivalci Niniv so bili pokorni preroku in so se spokorili. Elija je bil poslan samo k vdovi v Sareptu na Sidonskem. V času preroka Elizeja je bilo v Izraelu veliko gobavcev, očiščen pa je bil samo Naaman, ki je bil Sirec. Ko so Nazarenčani to slišali v shodnici od Jezusa »jih je zgrabila jeza. Vstali so in ga odvedli iz mesta na previs hriba, ... da bi ga pahnili v prepad, on pa je šel kar sredi množice in se napotil dalje« (prim. Lk 4, 28 — 30).

Nekrščanski svet v Indiji je s spoštovanjem poslušal papeža, ko jim je govoril o Bogu, o vrednotah, ki bodo vedno ostale, o svetosti človekovega življenja od trenutka spočetja do smrti, o nenravnosti sredstev proti možnosti spočetja, o dostojanstvu slehernega človeka, o njegovih pravicah in njegovi svobodi. Istočasno pa smo na Zahodu poslušali po radiu in televiziji odpor do papeževe učiteljske in pastirske službe, po kateri je odgovoren za vso Cerkev.

Na svetu se mnogo stvari spreminjajo, evangelijski nauki so pa trajni in za vse ljudi. V zadnjih časih smo tudi doživeli, da je možno spremeniti krivično državno oblat brez prelivanja krvi. To se je zgodilo na Haitiju in na Filipinih. Na Filipinih je na to spremembo močno vplivala tudi Cerkev. Verniki, duhovniki in redovnice so enostavno napolnili ulice in molili ter preprečili policiji in vojaštvu, da se ni moglo gibati. In nihče ne more očitati Cerkvam, da se vtika v politiko, zakaj šlo je za pravičnost, za dostojanstvo človeka, in za svobodo.

Vsem je nerazumljiv položaj v Južni Afriki. Tamkajšnji beli režim gre to take skrajnosti v uničevanju pravic črncev, da morajo tudi škofje in duhovniki, protestantski in katoliški, tvegati svoje življenje in svobodo, ko nastopajo v njihovo obrambo.

P. Fortunat OFM

Ha-Hec-Hi- Ho-Humor!

Skuhaj ali pogrel

SPOMNI SE, ČLOVEK...

Tole je resnična zgodba iz neke fare v Sloveniji v predvojnem času:

Ko je g. župnik ne pepelnično sredo nenadoma zbolel za gripo, tako, da je moral takoj leči v posteljo, je naročil mežnarju, naj kar on zvečer opravi pepeljenje v cerkvi. Bilo je namreč prepozno, da bi obred odpovedal, drugega duhovnega gospoda pa tudi ni bilo v dostopni bližini. Pojasnil je mežnarju, kako naj vsakemu naredi križ na čelu in naglas spregovori naslednje latinske besede: *Memento, homo, ut pulvis est et in pulverem reverteris.*

To besedilo mu je tudi skrbno napisal na kos papirja in mežnar ga je zadovoljno spravil v žep starih, umazanih hlač. To bodo nevoščljive žensčine gledale in poslušale ko bo on, mežnar, po latinsko molil in ljudi blagoslavljal!

Zvečer, ko so ljudje že v gruclah prihajali v cerkev, je oblekel nove hlače in črno srajco ter ponosno korakal proti zakristiji. V cerkvi je bilo že par sto ljudi in nekaj žensk. Tudi otrok ni manjkalo, čeprav je bila že trdna tema. Vse je šlo kot namazano, le ko je segel v žep po tisti papir je z grozo spoznal, kaj se je zgodilo. Toda iznajdljiv kot je vedno bil, se je tudi tukaj znašel. Ko je zaznamoval ljudem čelo s križem, je vsakemu posebej razložno in naglas rekel: »NAJ SE ZGODI S TABO TAKO, KOT JE NAPIŠANO V MOJIH STARIH HLAČAH!«

Ljudje so se nekaj časa spogledovali in zmajevali z glavami, ker niso razumeli te čudne molitve, ampak vseeno so pobožno stopali pred mežnarja. Ta pa si je mislil, da tudi če bi imel latinsko molitev pri sebi in bi jo še tako naglas in razložno molil, je ljudje ne bi razumeli, zato se jim ni zgodila nobena krivica. On pa ima mirno vest, saj je naredil vse, kot je v danih razmerah najbolje vedel in znal.

- Ali si ti majhen fantek ali punčka?
- Seveda! Kaj drugega bi pa lahko bil?
- Naštej pet reči, ki vsebujejo mleko!
- Sladoled, puter, sir in dve kravi.
- How would you like your rice, Miss?
- Thrown at me.

Prevečkrat se zgodi, da edino, kar je lepega in nekaj vrednega na TV, so rože in ura.

Nemški filozof in teolog Friedrich Schleiermacher je imel vedno velik krog poslušalcev, kjerkoli je govoril. Na vprašanje, kdo so ti njegovi poslušalci, je takole odgovoril: »Največkrat prihajajo študenti, mlada dekleta in pa vojaki. Študenti prihajajo zato, ker vedo, da sem član izpitne komisije. Mlada dekleta prihajajo zaradi študentov. Vojaki pa zaradi mladih deklet.«

Ženska, ki išče moža, je ali samska ali pa poročena.

- Aren't you afraid that the hot climate in India might disagree with your wife?
- It wouldn't dare!
- Končno se mi je posrečilo odvaditi moža, da več ne grize nohtov.
- Kako pa si to dosegla?
- Skrila sem mu zobe.

Če poveš nekomu, da je v vsemirju 300 bilijonov zvezd, ti bo verjel. Če pa mu poveš, da je ta klop sveže pobarvana, jo bo potipal, da se sam prepriča, ali je res tako.

Če se žena smeji tvojim hecom, to pomeni, da imaš dobre hece, ali pa dobro ženo.

- Ali sta res bila v Parizu na počitnicah?
- Ne vem. Mož je kupil vozne karte.

Centralistične težnje v zvezi komunistov

BEOGRAD, SFRJ - Sredi februarja je bila seja centralnega komiteja zveze komunistov SFRJ, na kateri so razpravljali med drugim o morebitnih spremembah v statutu partije. Kot kaže po poročilu v *Delu*, je bila razprava včasih precej burna. Nekateri člani so namreč branili idejo, da bi ZKJ imela »izvršni komite«, ki bi nadomestil sedanje predsedstvo, poleg tega naj bi izvolili predsednika CK z enoletnim mandatom in možnostjo, da bi bil le-ta ponovno izvoljen. Predsednik CK — ena oseba torej — naj bi nadomestil dosedanjega predsedujočega predsedstva. Ta oseba se sedaj menja vsako leto.

Smisel teh predlaganih sprememb je seveda, da bi centralizirali partijski aparat. Na glasovanju na seji so delegati CK zavrnil te predloge, ki so bili označeni kot zastarele in zavržene rešitve. Partijsko vodstvo pa je zelo poudarjalo v raznih izjavah, da je treba za vsako ceno vrniti partiji enotnost, še bolj spoštovati načelo demokratičnega centralizma, in krepiti odgovornost republiških in pokrajinskih organizacij ZKJ, da sledijo in uresničujejo politiki ZKJ.

Eden sodelujočih na februarški seji, Budimir Vukašinovič, je dal vedeti, da je ZKJ centralistično ustanovljena organizacija in ne preprosta zveza republiških in pokrajinskih partij, torej nekakšna »zveza zvez«.

V BLAG SPOMIN

DESET LET JE ŽE, ODKAR
NAS JE ZAPUSTILA
NAŠA DRAGA MAMA

Ga. JULIJANA MAUSER

IN ODŠLA PO ZASLUŽENO
PLAČILO. NANJO OSTANE
LEP IN TOPEL SPOMIN
IN ZAVEST, DA JE V SVOJI
MATERINSKI LJUBEZNI
NAŠA NAJVEČJA
PRIPROŠNJICA V NEBESIH.

V hvaležen spomin:

Hčerka Marija Mejač
z možem
vnuka Jelka in Tadej Mejač
brat in sestre v Sloveniji.

iz Folklorne Zakladnice

CVETNA NEDELJA NA SLOVENSKEM

*Glej, prišla oljčna je nedelja
in polna srčnega veselja
vrviyo trume v božji hram
Odrasle zreš in otročice
noseče oljkove snopiče.*

*O, naj te oljke, kjer bi bile
mir bodo in blagost rodile
ko hiše, vrte in polje
blagoslovljene pokrope.*

Tako čudovito je Goriški slavček, pesnik Simon Gregorčič opisal praznovanje cvetne nedelje na Slovenskem v svoji pesnitvi *Oljki*; praznik posvečen Jezusovem prihodu v Jeruzalem, pred katerega je pozdravljajoča množica navdušeno polagala oljčne vejice.

Katoliška Cerkev je s posebnimi obredi letno obnavljala ta evangelijski dogodek v treh delih: blagoslovitev palm, oljk in butar, slovesna procesija z blagoslovljenimi vejami in butarami okrog cerkve do cerkvenih vrat. Jezusov vhod v Jeruzalem in tempelj pa ponašarja slovesen sprevod procesije od cerkvenih vrat do oltarja in nato slovesna sv. maša.

Križ, kateri načeljuje procesiji, spominja na Kristusovo navzočnost. Praznovanje tega starega krščanskega obreda najdemo v Evropi že od devetega stoletja dalje. Prekril naj bi neko še starejši, predkrščanski obred, povezan z določenimi vrstami »svetega lesa«, katerega vlogo je prevzel žegnani les.

Povsod po Sloveniji na cvetno nedeljo nosijo otroci, mladina, fantje, dekleta, pa tudi odrasli v cerkev k blagoslovu cvetne šope, narejene iz posebnih vrst šibja, cvetja, zelenja, okraskov, sadja in, v starejših dobah, tudi peciva. Po bistveni sestavini tega snopa je v marsikateri pokrajini, posameznem kraju ali celo vasi butara dobila tudi ime. Odtod toliko različnih imen po Sloveniji. Zdi se celo, da ni v nobenem drugem praznovanju ljudskega izročila toliko raznolikosti od kraja do kraja v sestavi in imenih, kot ravno v cvetnonedeljski butari.

Butare so bile v nekaterih krajih na kmetih tako velike in težke, da so jih včasih nesli v cerkev k blagoslovu kar z naramnicami na hrbtu. Zelo težke, včasih tudi nad deset metrov dolge, so v cerkev nosili kar trije ali štirje fantje, ali pa so jo do cerkve pripeljali celo z vozom. Marsikatero so komaj spravili skozi cerkvena vrata. Najvišje so prislanjali kar na pročelje cerkvenega zidu pred cerkvijo, med mašo so jih pa skrbno pazili pred hudomušneži.

Med mladino, tudi med premožnimi kmetijami, je bilo nekoč pravo tekmovanje, kdo bo prinesel lepšo in večjo butaro k blagoslovu, pa tudi, kdo bo po maši z njo prvi doma, kajti v zvezi s tem so bila različna verovanja.

Vprašamo se, čemu toliko blagoslovljenega zelenja in šibja. Vsepošod po Sloveniji in še posebno na kmetih hranijo žegnani les skozi celo leto za najrazličnejše namene. Kajti

blagoslovljen žegen naj bi pospeševal rast, plodnost, odganjal bolezni in zle duhove, varoval pred strelo, neurjem, ognjem, kakor tudi pred vsemi nezgodami in nepravilnostmi.

Z blagoslovljenim žegnanim kropijo, kadijo in blagoslavlja domove, vsa gospodarstva poslopja in vse, kar je kaj vrednega: njive, travnike, gozdove, sadovnjake in vinograde, pa tudi bolnike in mrličje. Z njim kropijo na vse tri svete večere, na veliki teden, pa tudi ob neurju in toči. Sežigajo ga ob velikonočni petek v krušni peči, da bi se kruh skozi celo leto dobro pekel. Dobi ga tudi vsa živina, zato od tod ponekod »kravji žegen«.

Iz svoje najzgodnje mladosti se živo spominjam, kako sveto nam je bilo pripravljane in nabiranje vseh določenih sestavin, katere so morale biti v butari. S čudovitim veseljem in veliko skrbjo smo že mesec dni popreje znašali skupaj vse potrebno; menili smo, da se sicer blagoslov butare ne bo prijel, zato smo jih pri blagoslovu, tik pred obhajilno mizo dvigali kolikor smo mogli visoko, da se je butare blagoslov kar najbolj prijel. Prava blaženost nas je vse otroke obdajala na ta dan. To so pač najlepši spomini mladosti.

Pripravljanje butar je bilo zelo resno, celo obredno opravilo. Nošnja v cerkev pa ponos, veselje in razposajenost mladine. V folklorni umetnosti pripravljanja cvetnonedeljskih butar je naš slovenski človek izražal svoj iznajdljiv umetniški čut, pa tudi narodno zavest, ponos in vero, saj jih je edinstveno pestro in raznoliko ustvarjal.

Čeprav se vloga žeganega lesa in cvetnonedeljskih običajev na kmetih po vlogi in namenu bistveno ne razlikuje, je po načinu sestave, vsebine samega snopa in tudi razdelitve, imenu in namenu bil od kraja manj ali več različen. Moje dolgoletno zanimanje za te vrste naše ljudske umetnosti, pa tudi aktivno delo samih butar že od moje rane mladosti mi narekuje ta dopis o naših slovenskih butarah, kateri je namenjen v prvi vrsti našim mladim.

Kot prava umetnost in posebnost slavijo danes daleč naokrog novejša ljubljanske butarice. To so razen vejic bri-

(dalje na str. 4)

— IZ FOLKLORNE ZAKLADNICE —

(Nadaljevanje s str. 3)

nja, pušpana ali ciprese sestavljene iz živobarvnih oblancev ali trakov in so v okras marsikateremu domu doma in po svetu skozi celo leto.

Svetinja Prekmurja je šop, pušelj ali presnec. S šibjem iz presneca na veliko soboto in nedeljo zjutraj podkurijo vuzeniške ognje ali kresove, kateri gorijo po vseh vrhovih in so tam prava posebnost tega kraja.

Na Štajerskem imenujejo zeleni vejnik, snop, žegen, presnec, pušelj, rep, butara, lese, ni žegen, potica ali medeni les. Sestavljen je iz samih vrst lesa: iz leskovih vej, oljke, mačic, dreva, božjega dreva, brinja, pušpana, bršljana, ciprese, tise, hrena, ter olepšan s pisanimi trakovi trobojnice. Povezan je s srobrotom.

Savinjski snop je bil tudi tako velik, da so ga k blagoslovu morali nesti po trije fantje. V Šmartnem gleda iz snopa krona, narejena iz pušpana v podobi srca zvita veja cvetočega dreva. Na vrhu je privezano banderice, ki mu na vsako stran prilepijo podobico. Na Pohorju dobi svežo žegnano vejico najprej bogec v kotu. Nekaj cipresnih ali pušpanovih vejic pa spravijo v vzdano stensko omarico, s katerimi med letom kropijo ob raznih prilikah.

V Dravski dolini obesijo vejice na češnje ali jabolka, da bi bolje obrodila. Kakor marsikje drugod, delajo iz šib križce. Z njimi prinesejo blagoslov na tisti kraj, kamor jih pritrdijo. Otroci smo imeli veliko veselje pri delu teh križcev. V Ribnici smo jih obešali in pribijali na vsaka vrata hiše in

gospodarskega poslopja, pa tudi na njive smo jih nosili na cvetno nedeljo popoldan.

Na Koroškem mu pravijo snop, presta ali prajtelj. V vasi tekmujejo, kdo bo imel najmenitnejši presnec. Včasih ga nesejo k blagoslovu kar štirje fantje kakor bandero pri procesijah. V Koprini je okrašen z mnogimi venci, na vrh pa vtaknejo lep okras v podobi križa ali monštrance.

Po vsem slovenskem Koroškem je med fanti tekmovalje: tisti, kateri bo z butaro prvi doma, bo tudi košnja prvi končal.

V Podjuni vtikajo križce v vse vogale njiv in pa na vsa polja in travnike, katere tudi pokropijo.

Na Gorenjskem ji pravijo beganica. Sestavljena je iz sedem vrst lesov, kar pomeni sedem zakramentov. V Blejski okolici pa kar iz devet vrst lesa. V Bohinju je blagoslovljenega sadja deležna vsa družina in živina.

Na Dolenjskem se imenuje tudi leseni ali kravji žegen. V Ribniški dolini smo zatikali o kresu na vsako njivo po eno enoletno vrbavo šibo. Z eno šibo ženejo na božični dan napajati živino, z drugo ženejo živino ob sv. Juriju prvič na pašo, tretja pa je za teleta, ko gre prvič iz hleva. Vsi deli butare imajo svoj namen. Dimu iz blagoslovljenega lesa pripisujejo zdravilno moč.

Po drenu, ki je v Beli krajini glavni les, se imenuje butara drenek. Ob pomladanskem oranju položijo v prvo brazdo križec. Na Blokah naberejo cvetočega bršljana, brinja,

bodičja, enoletnih leskovih mladik, cvetočega dreva, oljke, mačic in vejice vseh vrst sadnega dreva, celo bezga. V Cerkljiški okolici mora biti v žegnu 33 enoletnih leskovih šib, kar pomeni 33 let Jezusovega življenja. Bloški žegen je bil ponos hiše in pastirja. Na Vrhniki jih okrasijo s pisanimi trakovi, cveticami, jabolki in pomarančami.

Na slovenskem Primorju nosijo k blagoslovu lepo spletene palme. Na Vipavskem nese vsa družina k blagoslovu oljčne vejice, mlajši manjše,

CVETNA NEDELJA IN BUTARE V CLEVELANDU

Z namenom, da bi se ta čudovito lepi cvetnonedeljski slovenski običaj butar ohranil preko nas v bodočnost, ste vabljeni vsi Slovenci, posebno družine z otroci, da se udeležite blagoslova butar v nedeljo, 23. marca, pri fari Sv. Vida ali pri fari Marije Vnebovzete v Collinwoodu. Taka tradicija bo naš mladi rod združevala v veselju, zavesti in ponosu za celo življenje v upanje, da bodo tudi oni v prihodnosti ta običaj posredovali na svoje otroke, tako kot so jo nam posredovali naši starši in predniki.

Enega najlepših občutkov sem imela, ko se je leta 1981 prvič zbralo nad dvesto slovenskih otrok, fantov, deklet, staršev in starih staršev Slovenskega folklornega inštituta v Baragovi družabni dvorani pri Mariji Vnebovzeti. Le malo nas je bilo takrat, ki smo znali pokazati ostalim, kako se butare delajo.

Največ sodelavcev sta pritegnili mizi Grčarjevega očeta, kateri je delal dolenjske butare, in pa mladega Leo Vovka, kateri se je naučil in dela že od svojega četrtega leta, kar bi lahko rekli clevelandske butare: narejene iz mačic, raznega šibja in zelenja in trakov slovenske trobojnice, bele, modre in rdeče.

Vsi so delali eden čez drugega, saj je šlo kot po tekočem traku. Iz obrazov vseh je sijal izraz srčne radosti in zadovoljstva, sreče, ponosa in zavesti. Nedeljska procesija in blagoslov, katere se je udeležilo nad 250 clevelandskih narodnih noš, je povzročila veliko pozornost in zanimanje tudi clevelandske javnosti, časopisja in televizije, kajti največjo butaro so nosili kar štirje močni, postavni fantje, dekleta s košaricami pa so delile male butarice. Tako je vsak navzoči prejel tudi malo butarico v spomin.

Da bi se ta tradicija ohranila in se razširila na splošno slovensko javnost, bo letos Slovenski folklorni inštitut skupno s Slovensko sobotno šolo fare Marije Vnebovzete delal butare v petek, 21. marca, zvečer, in v soboto, 22. marca, dopoldne v Baragovi družabni dvorani. Kot vsa prejšnja leta, bo tudi letos Janez Goričan pripeljal tovrnjak zelenja, pa

večji večje. Ponekod na Goriškem in na Krasu oleandrove veje okrasijo s hiacintami, zvončki, pa tudi umetnimi cveticami. Tu pravijo cvetni nedelji Oljenica. Vejniki sestavljajo smrekov ali borov vrh, oljka, brinje, bršljan in pušpan. Vrvnik okrasijo z vencem jabolka in pomaranč s papirnatimi cveticami in pisanimi trakovi.

Opis te lepe mavrice cvetnonedeljskih butar na Slovenskem naj bi bil za zgled in spodbudo, da bi tudi današnji mladi slovenski rod ohranjal in gojil ta lepi slovenski ljudski običaj tudi v bodočnosti!

MALI OGLASI

Kupim majhno zidano ali leseno hišico blizu sv. Vida ali Marije Vnebovzete v Collinwoodu. Oglasite se na naslov: C.F., 5602 Carry Ave. (19-20)

MAX LETONJA: Anyone knowing the whereabouts of Max Letonja, ex-prisoner in the Mauthausen concentration camp in Austria, please notify Ivan Pecic (roommate) 1037 Saxon, Akron, Ohio 44314 Tel. 216-745-2013

COOK NEEDED

For Slovenian cooking. E. 185 St. area. Call from 8 a.m. to 8 p.m. — 486-3838. (17-20)

For Rent

3 room newly-remodeled apt., down, St. Vitus area. Call after 5 p.m. — 432-0806 (18-21)

Sobo in kuhinjo išče

Slovenka išče opremljeno sobo in kuhinjo, v zanesljivem domu. Kličite 475-1621. (20-21)

For Rent

Lovely 4 room downstairs suite — one bedroom — E. 146 St. off Lake Shore Blvd. No pets, couples only. \$185 per month. Call 1-286-3513. (20-21)

Hiše barvamo zunaj in znotraj Tapeziramo (We wallpaper) Popravljamo in delamo nove kuhinje in kopalnice ter tudi druga zidarska in mizarska dela.

Lastnik TONY KRISTAVNIK Pokličite 423-4444 ali 729-1023 (x)

Kruh in igre

(Nadaljevanje s str. 2)

talente z uvedbo višje akademske ravni ali zahtevnejših sprejemnih pogojev pri tekmi z drugimi dijaškimi ustanovami. Kajti vrednost Patricka Ewinga, heroja v košarki, znese v štirih letih celih 12 milijonov! Torej denar! (Pripomniti je treba, da je bil Patrick Ewing študent na washingtonski Georgetown univerzi in tudi da je bil sorazmerno dober študent, ur.) In pravni zastopnik univerze je prostodušno in odkrito pribil: »Mi najbrž iz atleta ne bomo mogli napraviti vseučiliškega študenta, a če nam uspe naučiti ga branja in pisanja, bo morda vendarle mogel delati na poštnem uradu, namesto da postane smetar (garbage collector), ko bo konec njegove atletske kariere.«

Opisana zgodba dovolj nazorno pojasnjuje težke in skrajno nezdave razmere po ameriških šolah v zvezi s športom. Ne velja samo za imenovano univerzo, temveč za ogromno večino šolstva, le da je ta primer bolj tipičen in simptomatičen. Ni tu prostora za razmišljanje, kako negativno in porazno vpliva favoriziranje športnih atletov na ostale študente in na izobrazbo vrhnje, izobraženske plasti ameriške družbe, a toliko je še prostora tu, da se priblija resnica: Glavno vlogo v tem procesu igra — denar. Le pomislimo. Velikansko navdušenje stare in mlade Amerike polni stadione in igrišča, televizija plačuje urnebesne zneske za prenos iger, s čimer sama tudi služi ogromne profite iz denarja bogatih spozorjev. Lastniki športnih klubov, ki najemajo in plačujejo športnike, so milijonarji, ki jim dobička nikoli ni dovolj. Šport bujno cvete, a duhovna in srčna kultura usiha. Kam vse to vodi? List, ki je poročal o zmagi Jan Kemp na sodišču, sodi, da bodo divje ovacije šolskim gladiatorjem udušile upanje, da bi se njen slučaj ponovil.

Bo kdo dejal: pisec teh vrstic je star in konservativen, ne more razumeti sedanjega časa in njegovih zahtev. A rečem samo to: Stari Rimljani so kričali: *Panem et circenses*, in kam so prišli? Bogati, mogočni in ponosni imperij se je iz krika ... *et circenses* porušil in razpadel. Kaj bi se kaj takega ne moglo zgoditi tudi v našem času?

L. P.

Oglašujte v
Ameriški Domovini!

Maple Heights Poultry and Catering

17330 Broadway

Maple Heights

Naznanjamo, da bomo odslej nudili kompletno postrežbo (catering service) za svatbe, bankete, obletnice in druge družabne prireditve. Za provorstvo postrežbo prevzamemo popolno odgovornost. Na razpologo vseh vrst perutnina. Se priporočamo:

ANDY HOCEVAR IN SINOVI

Tel: v trgovino MO 3-7733—na domu MO 2-2912

Za zanesljivost in stvarnost cen pri "kupovanju" ali prodaji Vašega rabljenega avtomobila se Vam priporoča slovenski rojak

Frank Tominc lastnik

CITY MOTORS

5413 St. Clair Ave.

tel. 881-2388

Kanadska Domovina

piše BORUT

RAMU

II. del

Lov na divje prašiče se vrši le ponoči. Lovci imajo na puške pritrjene svetilke na baterije. Dovoljene so le šrotarije, zato pade često veliko strel, preden obleže težak merjasec. Če pa navali na lovca, ga dobro obdela, če mu že ne vzame življenje. George Gonsalvez mi je kazal ves zmesarjen hrbet, posledica, ko ga je napadel merjasec.

Divji prašiči se hitro množe in v predelih ob džungli jih nič ne primanjkuje.

Tako smo se po streljanju (opisanem v prvem delu pretekli torka v AD) hitro vsi dobili in se podali na prežo. Ura je bila že po polnoči, to je čas namreč, ko se krdela merjascev krmijo na poljih.

Paul, Francis, Rascal in jaz smo tiho stopali po stezi med džunglo in riževim poljem. Nedaleč na polju je v hipu vstala črna senca. Vsi so mi kazali, naj streljam. Poskrili so se za rob steze, jaz sem pa prodiral dalje po požeti njivi.

40 metrov, 30 metrov, 25 metrov — tedaj sem prižgal svetilko. Črna senca se je spremenila v štor. »Torej tako se ti lovci spoznajo na divjad,« sem pomislil in se popraskal za ušesi. Treba bo paziti, da ne bom podrl kakšne krave!

Premaknili smo se dalje. Slišali smo grdo hlastanje iz teme, kakor da žival nekaj žre. Plazili smo se po vseh štirih. Riž je bil tu požet, a tam naprej je stala še polna njiva.

Naperil sem puško in posvetil. Iz riža se je dvignil velik merjasec in zarenčil. Bilo je kakih 50 korakov razdalje; skoro sem ga pokril s cevjo, ko je stekel v galop.

»Bum!« je odjeknilo.

Merjasec se je zvalil, v hipu pa se pobral in že bežal naprej. Mi pa v diru za njim. Pred džunglo je postojal, dvocevka ga je krila. Tokrat je bila daljava kakih 70 metrov.

»Bum!« je zopet odjeknilo.

Merjasec je izginil. Ali je bilo predaleč? Zasopihani smo se pregovarjali, kje da je prašič. Ali je res padel? Kje?

Mene ni prav nič mikalo iti ponoči v džunglo. Tak velik merjasec je lahko nevaren, to posebej, če je ranjen. Počakal bo nekje v džungli, mogoče bo tako tudi poginil. Hud in srdit bi napadel, če bi mu prišli v bližino.

Postavili smo zasedo. Mogoče bo poginil ob robu, a mogoče je tudi, da bo spet prišel ven.

Ni pa se ni zgodilo. Luna je obledela ob štirih zjutraj, ob pol petih se je že pričelo daniti. Pobral sem sled na stezi in ga sledil v džunglo. Merjasec je

kar dobro pretekel hrib, kjer je prvič počival. Krvi ni bilo opaziti. Od tu se je splazil v gosto, bodeče grmovje, od tam pa kdo ve kam. Bilo je veliko sledi, a nobene krvi.

Preplašil sem lepe zelene golobe in fazane z rdečimi krili, po drevesih so pa skakale hrupne opice.

Končno sem opustil iskanje. Nekaj me je začelo praskati za vratom in po nogah.

Zbrali smo se in se vrnili v vasico. Pri tem smo slišali strel in res, kar pred hati je bil Bill podrl jelena. »Barking deer«, kakor se imenuje po angleško, je imel okrog 40 kg in troje izrastkov na rogeh. Bill je tudi bil streljal na prašiča in ga ob zori sledil v džunglo, tam pa se je vzdignil jelen. Padel je s prvim strelom.

Nazaj v vasici, je Mala pokazala na moj vrat, ko sem srajco slekel. Na vratu sem imel pijavko. No, prav sedaj je začel skakati tudi Bill. Imel je vse polno pijavk za hlačami in po nogah. Jaz sem ju imel samo še dve.

Pobrala sva jih bila v džungli. Domačini so dajali nanje topel pepel in s tem ustavili krvavitev; pijavke so kar odpadle. Mala je prinesla travnato preprogo, da smo plegli in kar kmalu zaspali.

Čez dan smo se hladili v rumeni reki. Kar vse je prišlo gledat, kako se koplje »maharadža«, kakor so me na hitro krstili. Navsezadnje sem jim še postavil ročno stoji na sampanu, dolgem čolnu iz »teak« plohov. Anglos so bili zares ponosni, da so moji prijatelji.

Zvečer sem čakal merjasca na pobočju hriba, poraščenega z džunglo, nedaleč od rumene reke. Malari, Bengalec iz vasi, me je peljal pod streho na bambusovih kolih, izpod kate je često podil merjasce iz svoje riževе njive. Sedla sva tiho pod streho.

Po riževem polju so se spretavale kresnice. Na stotine lučic je mrgolelo nad njivo, kakor odsev zvezdnatega neba, kjer so migljale zvezde.

Iz džungle se je oglasila ptica, na livadi je zalajal srnjak. Mesečina, katera je osvetljevala riževu polje, je nudila lep razgled. Svetla njiva je bila obkrožena s temnimi sencami gričev. Travnata, sočna jasa je vodila od polja v temno džunglo. V senci mogočnega drevja pa je kraljevala noč, da se ni ničesar videlo.

Ob robu džungle so peli murnčki, v močvirju so regljale žabe ter me prijetno uspavale. Nekajkrat sem zaprl oči, a sem jih v trenutku spet odprl in zopet pregledal po mesečini posrebrano polje. Enkrat, ko

Čitagong, Bangladeš

sem bil tako med čuječnostjo in spanjem, sem začutil, da se me je Malari rahlo dotaknil.

Zdrznil sem se.

Malari je kazal na moje levo. Čez livado se je tiho kot duh pomikala podolgovata senca. Merjasec — in velik. Zdaj je postal in pogledal v mojo smer. Malari in jaz sva zadrževala dih. Pomeril sem šrotarico in jo zopet odložil. Bilo je čez 70 metrov, torej še predaleč.

Malari ni razumel. Začel sem se tiho premikati. Mogoče, da je počila vejica, vendar je merjasec že nekaj začutil. V skoku se je obrnil in ucvril čez livado nazaj. Malari je majal z glavo. Težko mu je bilo povedati, da je bilo predaleč.

Kaj sedaj? Po svojih lovskih izkušnjah sem bil gotov, da bo merjasec prišel nazaj, seveda čez čas, saj ni bil zares uplašen. Torej naj bi mu šel naproti.

Malari je pazljivo opazoval moje lovske manevre.

Splazil sem se po pobočju ob robu jase, tih kakor »westman«. Počasi sem prodiral dalje. Na mestu, kjer je livado precepila goščava džungle, sem počakal in se tiho usedel.

Luna je sijala lepo in vabila na plan iz čarobne noči. No, že se je pojavil merjasec, ki je še kar korajžno rinil naprej. Nevarnosti ni pričakoval.

Dvignil sem dvocevko. 40 metrov, 30 metrov, ves čas sem ga kril s cevjo. »Bum!« Merjasec se je zavalil, razločno sem videl, da leži. Skočil sem z brega na jaso, pri tem pa padel. Ko sem bil zopet na nogah, merjasca ni bilo več.

Z Malarija sva ga iskala, dokler niso lune zakrili črni oblaki. In bengalskega zaliva je pridiviljal vihar z bliski in gromi, nato pa je lilo kot iz škafe v pozno jutro.

Pred hati je bil Bill zopet nekaj podrl, to pot merjasca. Ustrelil ga je bil ob 10h zvečer in ga s sampanom pripeljal do vasi.

Sredi dopoldneva smo se naložili v sampan. Mali fantič je zaveslal v tok. Tam, kjer je reka prešla v sotesko, je ležal na bregu ogromen merjasec. Moj strel ponoči mu je bil porinil tri šibre pod kožo. Kot dolgoletni lovec sem ponovno opazil namreč, da divjad, zadeta v prsa, rine k vodi, če le more.

»Čestitam!« je dejal Bill, ko smo pristali. Merjasec je bil res velik, saj je tehtal čez 400 funtov.

Torej, prva trofeja iz Ramu!

(Konec)

Demokracija potrebuje vero

TORONTO, Ont. - Tako so ugotovili učenjaki na inštitutu Brookings, washingtonskem »think tanku«, ki je eden največjih in najprestižnejših privatnih ustanov te vrste v ZDA.

Ta inštitut, ki je znan kot precej liberalno usmerjen, je nedavno dokončal triletno študijo o pomenu vere v ameriškem javnem življenju. Dognanja, ki so jih ti izvedenci pri svojem raziskovanju odkrili, so ponovno dokazali, da je vera ena temeljnih vrednot, od katere v veliki meri zavisi »zdravje, stabilnost in bodoča moč ameriške demokracije«.

Pri pregledu in analiziranju osnovnih prvin, ki so potrebne za uspešno delovanje družbene ureditve, vera zavzema poglavito mesto, kajti brez nje demokracija ostaja brez močne moralne hrbtnice. (Očetje ameriške neodvisnosti so se tega dobro zavedali, ko so sestavljali Deklaracijo o ameriški neodvisnosti, v kateri se med drugim bere, »da smo vsi enako ustvarjeni« in da nam »po naravnih zakonih, in tako po Bogu« pritekajo vse pravice, da se borimo za »življenje, svobodo in dosego sreče«).

Poročilo Brookings inštituta obsega 389 strani in ima naslov: Religija v ameriškem javnem življenju. Zavzema precej konservativna stališča, kar je za liberalno institucijo presenetljivo. Zagovarja na primer, da se v javnih šolah dovoli »trenutek molka« za osebno molitev študentov; prav tako podpira zahteve nekaterih študentskih organizacij, da se da na razpolago šolske prostore za verske sestanke. (Do zdaj so bili prostori v javnih šolah na razpolago le skupinam, ki z vero niso imeli nič skupnega.)

Poročilo predlaga dalje, naj bi civilne oblasti posvetile več pozornosti vplivu vere v javnem življenju in predlaga, naj

bi bila šolnina za privatne (verske) šole izvzeta od davčnih obveznosti. Pri nas v Kanadi je prav te dni ontarijsko vrhovno sodišče odločilo, da ostane v veljavi odlok poražene konservativne vlade o financiranju katoliških šol do 13. razreda. Prvotno so bile katoliške šole od naše provincialne vlade financirane le do 10. razreda. Drugo smo morali starši plačevati iz svojih žepov, poleg davka, ki smo ga plačevali za vzdrževanje javnih šol.

O argumentih, ki jih prinašajo na dan separatisti, da naj bi bili država in religija strogo ločeni — kar naj bi državno oblast napravilo nevtrarno —, pa poročilo ugotavlja: »Družba, ki popolnoma izključuje vero iz svojega javnega življenja, in ki jo smatra kot nekaj, pred čemer se je treba braniti, nehoti povzroča mišljenje, da je vera brezpomembna ali pa celo škodljiva.«

Pri raziskovanju neverskih sistemov, ki so zasnovani zgolj na sebičnih narodnih in dostikrat na lažnih socialnih čutih (koliko Sovjetska zveza daruje v humanitarne svrhe?) pa so znanstveniki odkrili, da so s tem človečanske pravice podvržene »osebnim interesom« ali pa popolnoma prodane na milost in nemilost »sekularni vladajoči avtoriteti«.

Nadalje poročilo ugotavlja, da so ljudje, ki sledijo tej klasični humanistični etiki, prisiljeni v »hipokrizijo in cinizem« prav zaradi zgoraj navedenih dejstev.

»V gibčni in heterogeni družbi kot je v ZDA, so verske vrednote še bolj potrebne kot v tradicionalnih družbah, kjer se svoboda, red in pravica začasno ohranjajo le z narodnim in socialnim čutom,« so ugotovili strokovnjaki.

Po Milw. Sentinel
pripravil O.M.

O resnični podobi škofa Rožmana

»Ne glejte, kaj ljudje govorijo.
Po njih delih jih boste spoznali.«
(Po Jezusu iz Sv. pisma)

TORONTO, Ont. — Tako pričinja svoje pisanje neki Ivan Jan v sobotni prilogi ljubljanskega *Dela* (1. feb. 1986 — članek se nadaljuje v naslednjih sobotnih prilogah in ga še objavljajo), čigar pisanje o škofu Rožmanu je objavil že koledar Prešernove zveze za l. 1986, na prošnjo urednikov *Dela* pa je pisec svoj feljton »razširil in dopolnil«, tako da v vsem odgovarja liniji KPS in njene tako imenovane NOB.

V uvodnem odstavku se bere: »Menili smo, da bo z obdobjem 1946. leta, se pravi takoj po vojni, tudi Rožmanov primer razčiščen in odpravljen, saj je bil škof obsojen predvsem kot dokazani narod-

ni izdajalec — toda ni tako. Njegov duh še blodi po zemlji in oživlja hude in neprijetne spomine, tako med borci za svobodo kot med njegovimi privrženci in zlasti verniki.«

Ni ne dvomim, da g. Jan želi in z njim komunistični oblastniki, da bi bil Rožmanov primer »razčiščen in odpravljen«. Njegov duh jim zdaj oživlja »hude in neprijetne spomine«. In to upravičeno. Vojaško sodišče 4. jugoslovanske armade, ki je v Ljubljani v avgustu 1946 uprizorilo teatersko komedijo o novem pravnem redu, ni imelo name na iskati resnic in potem pravično razsojati, kajti njih gonilna sila sta bila sovraštvo in

(dalje na str. 6)

KOLEDAR PRIREDITEV

MAREC

15. — Klub slov. upokojencev na Waterloo priredi večerjo in ples v SDD. Serviranje večerje od 5.30 do 7.30 zv. Igra Fred Kuhar orkester.

16. — Federacija slovenskih narodnih domov priredi letni »Mož in žena leta« banket v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

22. — Pevski zbor Glasbena Matica priredi koncert z večerjo in plesom v SND na St. Clair Ave. Začetek ob 7h zv. Za ples igra Ray Polantz orkester.

APRIL

5. — Tabor, DSPB Cleveland prireja svoj pomladanski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

12. — Plesna skupina Kres priredi večer slovenskih narodnih in umetnih plesov v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

12. — Pevski zbor Jadran priredi večerjo s koncertom in plesom v SDD na Waterloo Rd.

20. — Šentklerski klub upokojencev priredi kosilo v spodnji dvorani SND na St. Clairju. Serviranje od 1.30 do 3.30 pop. Zabava do 5. pop.

26. — Pevski zbor Korotan priredi pomladanski koncert v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Igra Alpski sekstet.

MAJ

10. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi materinsko proslavo v farni dvorani. Pričetek ob 7. uri zvečer.

25. — Društvo SPB Cleveland priredi slovenski spominski dan žrtve med okupacijo in revolucijo, s sv. mašo ob 11.30 pri Lurški votlini na Chardon Rd.

26. — S.K.D. Triglav, Milwaukee priredi Spominski dan slovesnost v parku.

JUNIJ

1. — Otvoritev Slovenske pristave za leto 1986.

14. in 15. — Tabor, DSPB Cleveland poda spominsko proslavo na Orlovem vrhu Slov. pristave za vse slovenske domobrance in vse žrtve komunistične revolucije ter obhaja 40-letnico umora gen. Leona Rupnika.

15. — S.K.D. Triglav, Milwaukee priredi prvi piknik. Začetek ob 11. s sv. mašo pri kapeli v Parku Triglava.

22. — Slov. šola pri Mariji Vnebovzeti priredi piknik na Slovenski pristavi.

JULIJ

5. — Dramsko društvo Lilija priredi predstavo »Pri belem konjičku« na prostem na Slovenski pristavi, v proslavo

25-letnice SP. V slučaju slabega vremena, bo prireditev prestavljena na 12. julija zv.

6. — Misijonska Znamkarska Akcija priredi piknik na Slovenski pristavi.

27. — MZA krožek v Milwaukee priredi Misijonski piknik s sv. mašo ob 11. Kosilo, igre in srečolov.

AVGUST

9. — Balincarski krožek Slovenske pristave priredi družabni piknik na SP.

10. — S.K.D. Triglav, Milwaukee priredi drugi piknik. Sv. maša ob 11., sledita kosilo in ples. Igra Amonov orkester.

24. — Slovenski dan na Slovenski pristavi, v proslavo 25-letnice SP. Sodelujejo slovenska kulturna društva v Clevelandu.

28. — S.K.D. Triglav, Milwaukee priredi Vinsko trgatv. Kosilo opoldne, sledi veselica.

SEPTEMBER

13. — Fantje na vasi priredijo koncert v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Po koncertu ples. Igra Alpski sekstet.

14. — Vinska trgatv na Slovenski pristavi.

21. — Društvo SPD Cleveland priredi romanje v Frank, Ohio.

28. — Oltarno društvo pri Sv. Vidu priredi kosilo v avditoriju.

OKTOBER

18. — Tabor, DSPB Cleveland priredi svoj jesenski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

18. — Glasbena Matica poda večerjo, koncert in ples v SND na St. Clair Ave. Igra Don Slogar orkester.

26. — Slomškov krožek priredi kosilo v dvorani pri Sv. Vidu. Serviranje od 11.30 do 1.30 pop.

26. — Občni zbor Slovenske pristave.

NOVEMBER

8. — Belokranjski klub priredi martinovanje v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Igra orkester Veseli Slovenci.

9. — Pevski zbor Jadran priredi koncert z večerjo in plesom v SDD na Waterloo Rd.

15. — Štajerski klub priredi martinovanje v dvorani pri Sv. Vidu. Igrajo Veseli Slovenci.

— 1987 —

JANUAR

31. — Tradicionalna »Pristavska noč« v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

ISKRICE

Srednji vek — mračen? Kakor vsak drug.

Oton Župančič

Kanadska Domovina

Špijoni na delu v raznih torontskih konzulatih

TORONTO, Ont. - Gerry Cummings, zastopnik CSIS (Canadian Security Intelligence Service — Kanadska varnostna služba) je pred nekaj dnevi v Ottawi izjavil, da je 60 odstotkov vseh uslužbencev raznih konzulatov (zlasti iz vzhodnoevropskih dežel) na en ali drug način zapletenih v špijonažo.

Nedavni umor urednika romunskega mesečnika je znova načel vprašanje vmešavanja tujih vlad v razmere narodnostnih skupin v Torontu in ostali Kanadi.

O resnični podobi škofa Rožmana

(Nadaljevanje s str. 5)

maščevanje in so na podlagi teh škofu prisodili 18 let težkega prisilnega dela.

Kakšna komedija je to bila, nazorno dokazuje pravnik Alojz Hafner v št. 6 ljubljanskega *Teleksa* (6. feb. 1986), ki je bil pri kasnejšem Dachauskem procesu zagovornik-advokat obtoženega Koširja. Med drugim on takole pravi:

»Med NOB so bili razveljavljeni vsi pravni predpisi iz bivše kraljevine Jugoslavije, ki so bili v nasprotju s pridobitvami revolucije. (S tem se je dalo proste roke revolucionarjem, op. moja). To je veljalo tudi za predpise iz kazenskega prava. Prejšnji predpisi so se sicer načelno morali upoštevati, vendar se jih v sodnih izrekih ni smelo citirati.

Po drugi strani pa so že med NOB izšli razni novi kazensko-pravni predpisi (za likvidacije, op. moja), ki pa so bili hudo pomanjkljivi in nedorečeni. Novo kazensko pravo se je takrat šele rojevalo, in sicer predvsem iz izkušenj, ki smo si jih pridobili med vojno in takoj po njej (tudi v Španiji, op. moja), deloma smo se pa zgledovali tudi drugod (beri: v Sovjetski zvezi, op. moja). Zaradi takih okoliščin so se v pravosodju včasih dogajale situacije, ki bi jih gledano z današnjimi očmi, lahko označevali kot hude napake.«

Seveda komunisti ne bodo priznali, da je bil uprizorjeni proces proti škofu ena takih »hudih napak«. Nasprotno! Z novo ihto so se zagnali v škofovo ime in brez pietete za mrtve zlivajo svojo gnojnico na straneh ljubljanskega *Dela*.

Janu in njemu enakim ne gre v račun, da »si je utrla resnica — glede Rožmanovega zadržanja in delovanja med drugo svetovno vojno pot tudi v slovensko koroško javnost«, kot je v celovškem Mohorjevem koledarju zapisal dr. Valentin Inzko in se s tem g. Janu zameril. Saj ga je vendar revolucionarno sodišče obsodilo kot narodnega izdajalca! S kakšno pravico ga sedaj neki dvorni svetnik na Koroškem

Cornelius Dragan-Dima je bil ubit in njegova žena težko ranjena 16. februarja letos od neznane atentatorja. Prve vesti o umoru so ga označile kot komunističnega somišljenika (špijona), torej žrtev romunskih protikomunistov. Novejše vesti pa že ugibajo, da je bil verjetno dvojni agent in kot tak tarča romunske politične policije.

V drugem incidentu je bil bolgarski trgovski pomožni ataše na bolgarskem konzulatu proglašen za *persona non grata* in bil od kanadskih obla-

sti izgnan iz države. Prav tako je bil od kanadskega zunanjega ministrstva leta 1979 izgnan vice konzul jugoslovanskega konzulata. Obdolžen je bil, da je »svojo diplomatsko pozicijo uporabljal za izvajanje nedovoljenega pritiska na Kanadčane jugoslovanskega porekla za izsiljevanje informacij in z vplivanjem na razvoj kanadsko-jugoslovanske skupnosti.«

Dnevnik *Globe & Mail* je v svoji številki od 22. februarja 1986 prinesel daljši članek, ki te stvari obravnava. Hrvati, ki obiskujejo staro domovino, so redno zaslišani od jugoslovanske tajne policije in se od njih zahteva, naj zbirajo podatke o delovanju in političnih nazorih svojih sorojakov. Članku lahko dodam, da so tega deležni tudi mnogi Slovenci, ki hodijo domov, kar so mi sami povedali.

Po pričevanju tistih, ki so jih doma zasliševali, poroča članek, ima jugoslovanska tajna policija podrobne podatke o vodilnih osebnostih v jugoslovanski skupnosti. Časopis navaja slučaj Hrvata Stjepana Smitića, ki so ga ob obisku doma zaprli zaradi »protidržavnega delovanja«, pa ga potem zaradi nezadostnih dokazov morali izpustiti.

Smitić je potem povedal, da je bila jugoslovanska tajna policija točno podučena o poti, ki jo je nekoč napravil skupaj z drugimi Hrvati iz Toronta v Kitchener. »Vedeli so, kje smo se ustavili, kaj smo jedli in kaj smo pili,« je dejal Smitić.

V krog tujih diplomatov, ki se v Torontu in Kanadi bavijo s provokacijami, gospodarsko in politično špijonažo, so vključeni še predstavniki Poljske, Češkoslovaške, Kitajske, Madžarske, Kube in celo Indije.

Ker se o tem v angleškem časopisu zelo redkokdaj bere, ljudje žive v zmotnem prepričanju, da se kaj takega v Kanadi — tudi med nami Slovenci — ne dogaja. Izjava odgovornega člana CSIS pa dokazuje drugače in bi bil čas, da se mi nekoliko izmodrimo in podučimo, predvsem pa ostanemo budni in čuječi.

Otmar Mauser

ISKRICE

Ogenj in voda dobro služita, slabo gospodarita.

Slovenski pregovor

Anton M. Lavriša

ATTORNEY-AT-LAW
(Odvetnik)

Complete Legal Services
Income Tax - Notary Public

18975 Villaview Road
at Neff
692-1172

To pa danes ni več mogoče. S Titom je jugoslovanskemu komunizmu zašla zvezda. Z njegovo smrtjo se je pričelo tudi počasno in mučno umiranje revolucije, ki naj bi slovenskemu narodu prinesla svobodo in vse pritekline, ki so v svobodi zajete. Vse to je ostalo pri obljubah in na papirju, ki ga Ivan Jan še vedno rabi za že zdavnaj izpete revolucionarne pesmi.

Škof Rožman v nebesih gotovo zanj prosi, da bi mu sv. Duh razsvetlil razum.

Otmar Mauser

Slovenska folklorna skupina

KRES

praznuje 32. obletnico z banketom in programom
v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

— V soboto, 12. aprila, 1986 —

Banket ob 6. zvečer

Program ob 8. zvečer

ZA REZERVACIJO, POKLIČITE 692-1339.

TITOV DEDIČI NA PSU

Svetislav Đurđević, mladi delavec v tovarni za traktorje Zmaj pri Beogradu, je izjavil:

»Res je, da večini naših stavk botrujejo denarne zahteve. A to je le pretveza. Resnični vzrok zanje je človekovo dostojanstvo. V deželi, kateri vlada bajne delavski razred, se mora ta bojevati za svoj obstanek. Živimo od prejemkov, ki krijejo le najnujnejše življenjske potrebe, ali celo od manj. Delamo za plače, ki zadoščajo le za najemnino, mleko in mogoče ravno še za cigarete. Nastala je dvorazredna družba izredno bogatih in izredno revnih. Ne razumem, da še niso šli delavci na ceste, ampak so samo ustavili stroje.«

Miloš Stanišić, najstarejši delavec v isti tovarni in član KP v beograjskem mestnem komiteju, je za zapisnik nejevoljno povedal:

»Delavci se nahajamo v obupnem položaju. Stalno dviganje cen, upadanje življenjske ravni in zaostajanje plač za inflacijo — vse to nas je pripeljalo na rob možnosti preživetja. Svojih družin ne moremo več prehranjevati. Izgubili smo sleherno voljo do dela. Delavci stavkajo zato, ker kratko malo ni mogoče več zdržati. Vsega nam je zadosti.«

Zoran Prijobić, stavkujoči kovinski delavec v podjetju 21. maj v Radovici, sodi:

»Povsod se grmadijo težave, nič ni, kot bi moralo biti. Zadostuje iskra, da se vname požar stavk. Tako napet je položaj. S potrpljenjem smo na kraju. Delavski razred nima kaj več izgubiti in se nima česa več bati.«

Vsa Jugoslavija je polna zagrenjenosti in brezvoljnosti. Politična brezizhodnost duši, gospodarski polom jemlje pogum. Celó v beograjskem CK govorijo o tem razpoloženju odprto. »Govorimo o omajnem zaupanju delavcev,« je rekel neki srbski zastopnik na eni zadnjih plenarnih sej. »Ne, tovariši, zaupanje delavcev ni omajano, ampak je popolnoma podrt.«

Gospodarski pokazatelji kriznega položaja dejansko jemljejo pogum:

- Zadolžitev v tujini znaša 20 milijard dolarjev; odplačevanje dolgov požre 40% deviz; izvoz v države z močnim denarjem ne raste dovolj hitro; izgube v trgovini in pri služnostih naraščajo; mednarodno odplačevanje je možno zagotoviti le s stalnim podaljševanjem plačilnih rokov.

- Namesto pričakovane resnične rasti 3% so 1985 dosegli le ubogi 1,2%. Proizvajalnost pada. Prav tako šest zadnjih let nazadujejo naložbe, s tem pa možnosti industrijske modernizacije in ustvaritve delovnih mest.

- Število brezposelnih je prekorajlo milijonsko mejo in trenutno znaša brezposelnost 17 do 20%. V nerazviti pokrajini Kosovo znaša celó 30%, pri mladih nad 70%.

- Inflacija je dosegla 80%. Državni urad za statistiko je izjavil, da je zvišanje cen pri proizvodih, ki jih prebivalstvo nujno potrebuje, doseglo v preteklem letu 104,4%.

- Dejanski (realni) dohodki so v zadnjih petih letih padli za dobrih 40% — to je na raven iz leta 1967 do 1970.

Po izjavi nekega člana CK zadoščajo redni dohodki le 5% vseh jugoslovanskih gospodinstev. 69,5% vseh zaposlenih ali 4,5 milijona vseh delavcev — tako je na koncu leta priznala vlada — zasluži manj, kot bi bilo za življenje nujno. (Pri tem niso upoštevana zdravila in cigarete.) Če prištejemo k temu še družinske člane, živi 8 do 9 milijonov Jugoslovancev (od celotnih 22 milijonov) pod mejo revščine.

V Makedoniji npr. se mesečni poprečni dohodek 29.500 dinarjev (98 dolarjev) — ki jih pa 70% delavcev sploh ne doseže — v štiričlanski družini z 38.000 dinarji (126 dolarjev) za potrebno prehrano. V rudnikih so delali rudarji celó za ubogih 13.000 dinarjev (43 dolarjev) na mesec. Upokojenci se morajo zadovoljiti z 10.000 dinarji.

»Več tisoč družinam v središču Beograda,« je rekel član parlamenta Zarija Martinović, »so odklopili elektriko in kur-

javo, ker niso mogli več plačati računov.« O delavcih v tovarni Sloboda, v srbskem Čačku, je list *Intervju* pred kratkim poročal, kako so jih »videli tuliti, ko so prejimali mesečne plače«.

Zagrebski sociolog Josip Zupanov označuje dejstvo, da ni doslej prišlo do množičnih demonstracij, delavskih uporov in javnih izbruhov ljudske nevolje proti režimu, za »jugoslovanski čudež«.

Ne dovoljene pa tudi ne prepovedane, ampak dopuščane stavke, ki so se 1985 v primeri s prejšnjim letom podvojile in narasle na nov rekord (nad 700), delujejo ko strelovodi družbenih napetosti. To jim

Srbska pravoslavna Cerkev kritična do razmer v Sloveniji

LJUBLJANA — Delo je dne 15. februarja t.l. objavil zanimiv članek novinarka Jožice Grgič, v katerem naslov članka trdi, da so odnosi med verskimi skupnostmi in oblastjo v Sloveniji dobri, da je bila udeležba predstavnikov verskih skupnosti na letošnjem vladnem sprejemu večja kot doslej itd. Kot da bi bilo vse kar rožnato.

Sredi članka pa je Grgičeva omenila, da predstavniki srbske pravoslavne Cerkve niso bili dobro zastopani na osrednjem in tudi drugih sprejemih. Sedaj Grgičeva: »Poglavitno sporno vprašanje so kulturni (sic) objekti, saj srbska pravoslavna cerkev meni, da je glede na število delavcev iz drugih republik položaj žgoč v Ljubljani, Celju, Mariboru in Kopru. Člani (vladne, op. ur.) komisije so menili, da so ocene o številu pravoslavnih vernikov v Sloveniji različne in da je treba njihove prostorske zahteve reševati v skladu z realnimi potrebami in enako kot v primerih, ko nove kultne objekte zahtevajo druge verske skupnosti.«

In nato so sledile besede glede rimskokatoliške skupnosti v Sloveniji, ki se berejo precej pomirjevalne: »Z drugimi verskimi skupnostmi po mnenju članov komisije ni večjih težav, opozorili pa so na posamične sporne zapise v katoliškem tisku. Ob tem pa so poudarili, da spričo tega ne gre dvigati prahu, češ da ni realno pričakovati, da bi bili odnosi vselej idealni. Veliko pomembnejše je namreč dejstvo, da je kultura dialoga na zelo visoki ravni, kajti ta omogoča pogovor tudi o vprašanjih, o katerih so različna mnenja.«

uspeva toliko bolj, ker v popolnoma razdrobljenem gospodarskem ustroju ne prihaja do nikakršnih vzajemnih front, ki bi segle čez ozke meje posameznih podjetij ali celó posameznih republik. Na kakšno skupno jugoslovansko gibanje *Solidarnost* po poljskem vzorcu sploh ni mogoče misliti.

Druga oblika protestov delavcev je malomarno delo in postopanje na delovnem mestu. To je nedejaven upor pod geslom »Sploh me ne morete plačati tako malo, kot malo lahko delam«. Možnega ravnanja delavcev je za cel seznam: zamujanje, namišljena bolezen, neupravičena odsotnost, stavka postopanja, površno upravljanje strojev, kraja orodja, poškodovanje proizvodov in aparatov.

Gospodarske izgube, ki s tem nastajajo, so zastrašujoče. Od sedmih delovnih ur na dan se dela zares le po dve do tri ure. Noben čudež ni, da traja zato v Jugoslaviji proizvodnja radiov, sesalnikov za prah, pralnih strojev in TV-aparatov tri do petkrat toliko časa, kot v ZR Nemčiji. K temu pristavlja prof. Zupanov: »Naš delovni razred je potrpečljiv, a družbi piše račun tako, da manj proizvaja, kar je eden od virov naše gospodarske in družbene krize.«

»Sivo« gospodarstvo

Odločilnega pomena za zagotovitev preživetja in za dnevno preskrbo s kruhom je cvetoče »sivo« gospodarstvo: pleskarji, inštalaterji, zidarji in električarji delajo po koncu tedna na črno. Kmetje se pri delu v tovarni varujejo, da se lahko potem z neizrabljenimi silami lotijo kmečkega dela. Mnogo Jugoslovancev oddaja sobe turistom za devize; okoli pol letošnjih prejemkov iz tujkega prometa (nad dve milijardi dolarjev) teče v zasebne žepke.

Prihodki iz »sivega« gospodarstva delajo pri mnogih Jugoslovanih plačo za drugotni zaslužek. Vsoto teh prihodkov cenijo na 40% kosmate družbene proizvodnje. To je tudi ključ za uganko, kako to,

da mnogi Jugoslovani še vedno lahko počitnikujejo na jadranski obali, in kako to, da nemalo Slovencev še dalje kupuje v avstrijskem Celovcu.

Delo na črno ustvarja rezerve, ki preprečujejo množično lakoto in delajo gospodarski položaj znosnejši, kot kaže statistika. Milijonski trop prenikajo plačanih, brezposelnih in upokojenih, ki nimajo za seboj velike družine in ki ne izhajajo iz podeželja, ostajajo pri tem kajpada praznih rok.

Varnostne ventile proti družbenim nemirom nudijo končno tudi svoboda potovanja, možnost iskanja dela za Zahodu in neprizanesljivo odprto pogovarjanje o krizi v množičnih sredstvih: neki mlad beograjski taksist, sicer brezposelni trgovski nastavljenec, je po TV prekel ves »komunizem-titoizem«. A njegova besnost je ostala v določenih mejah, ker se mu obeta delo v neki pizzeriji v Stockholmu; s tem si bo, tako upa, plačal nov taksi z radiom in morda kdaj silvestrovanje na Dunaju.

Tisk odkriva celotno jugoslovansko revščino in ne varčuje z nadrobno kritiko države in partije. Radio širi žolčna pojasnila kot: »Zakaj je mleko vedno bolj redko in vedno bolj drago? Zato ker je pri nas vedno več volov.« TV je pokazala s sekirami in lopatami oborožene občane neke vasi, ki so se uspešno ubranili policije, ko jim je hotela odvzeti zemljo za gradnjo neke tovarne. Objavili so tudi opombo nekega proletarca, češ da bi bilo poskušati vreči delavsko vladno nesmiselno, saj ni v njej več delavcev.

»Ničesar ne moremo spremeniti, a skoraj vse smemo reči,« je razglabljal član PEN kluba Predrag Matvejević. »V tej državi je komaj kaj demokracije, zato pa zelo veliko svobode.«

Dolgoletni poznavalec Jugoslavije je opisal krizo v njej takole: »Tito je preč, denar je preč, vera je preč, zagon je preč.« To točno potrjuje vtis, ki ga je moč dobiti povsod — v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in Beogradu. Povelji

(Dalje na str. 8)

Grdina Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300

1053 E. 62. cesta 431-2088

— V družinski lasti že 82 let. —

Attention All Brides

The American Home Publishing Co. offers a complete line of Wedding Invitations and Accessories for the bride-to-be. Several books are available to choose from and all at a 20% discount for Ameriška Domovina subscribers.

Shop around and compare prices. You will agree the American Home offers the BEST IN QUALITY AND PRICES.

6117 St. Clair Ave.
Cleveland, OH 44103
Tel. 361-4088

ANDREJ KOBAL

SVETOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE

(nadaljevanje)

Knjižnica z bukvami za starinarje (antikvariate) je sestajala iz del v angleškem, latinskem in drugih jezikih. Urejevanje me je tako zanimalo, da sem pozabljal Rim, razen ko je bilo treba v restavracijo, kajti služkinja ni vedno kuhala. Hodil sem s Krištofom v restavracijo hotela Bled.

TITOV DEDIČI...

(Nadaljevanje s str. 7)

čevani »jugoslovanski vzorec«, upanja polna »tretja pot« med Vzhodom in Zahodom, ki je nekoč sprožila toliko razumskega poleta in mednarodnega navdušenja, je končana. Jugoslovanske ure ne gredo več drugače; kratko malo ustavile so se.

DIE ZEIT, Hamburg

4. - 17. jan. 86/5.

(Po Naši luči)

Lastnika Vinka Levstika sem spoznal nekaj let poprej, ko sem se pripeljal z vlakom okoli enajste ure zvečer. Hotela nisem rezerviral, misleč, da me poznajo v štirih glavnih hotelih Rima (Excelsior, Continental, Hassler in Ambasciatori) in bi ne imel težav dobiti sobo. Poklical sem vse štiri, pa mi nobeden ni mogel ustreči; povsod vse prenapolnjeno.

Kaj storiti, sem premišljeval na postaji; bližala se je polnoč. Tedaj sem se spomnil priimka Levstik, katerega sem leta poprej videl v nekem hotelskem oglasu. V telefonski knjigi sem torej listal pod priimki, našel Levstika in poklical.

Po vljudnem odzivu sem takoj rekel, da sem Slovenec in da iščem sobo, pa je povsod vse oddano. »Tudi pri nas je vse polno,« je rekel. »Odkod pa kličete?« - »S postaje.« - »Dobro, počakajte tam deset

minut; bomo že našli kakšno ležišče.« Povedal je, kje na postaji naj čakam in kako se bova spoznala.

Občudoval sem Vinka in njegovo vljudno spretnost. Bil mi je več kot naklonjen hotelir; pogostil me je in dal navodila za obiske rojakov na Tržaškem in Koroškem.

Med leti pokoja sem sam ali v družbi s Krištofom prepotoval vse države zahodne Evrope, sam največ za obiske sorodnikov po Italiji, v Napoli, Milanu in Paviji in znanca v Bruslju, Londonu, Parizu in Lizboni.

Iz Lizbona sem se s Portugalski odpeljal v južno kopališče, da bi obiskal gospo Ruth Mitchell, omenjeno v prvi knjigi. Našel pa sem tam le njeno hčer, tudi že omenjeno; mati, v poznih osemdesetih letih, je bila v nekem zdravilišču.

Žal mi je bilo, da stare prijateljice Slovencev in Jugoslovancev sploh nisem obiskal. Mudilo se mi je v Washington, kjer sem kmalu po prihodu prejel od njene hčerke brzojavko, da je umrla. Vsekakor sem bil v Albufeiri in južnem portugalskem kopališču deležen najlepših počitnic.

Na izletniških potovanjih sem pač imel srečo. Povsod, kjer sem se ustavljal, se je našel kak star znanec: v Cannesu na Francoskem moj nekdanji francoski sodelavec, oženjen z Angležinjo. Živela sta v majhnem gradu. On je bil izvrsten pri klavirju, ona neprekosljiva v kuhinji; v Parizu ameriški konzul, Danilov krstni boter, v Londonu pisatelj Stephen Graham s svojo soprogo. Nato pa še slovenska poznanstva v Gorici in Trstu.

Ko sem potoval sam, sem se nekajkrat ustavil v Gorici, na Koroškem in v Trstu. Enkrat sem bil skupaj z Danilovo družino, večkrat pa s Krištofom.

Preko meje v Slovenijo pa se nisem podajal; rajši sem videl, da so me sorodniki obiskali v Gorici. Kaj bi hodil gledat grobove, sem odgovarjal na vabila.

Brat Franc mi je pri sestanku v Gorici povedal, da so se tudi grobovi spremenili. Spomenik matere in očeta, je rekel, so zaradi novih odredb izkopali iz tal ob grobu in ga prepeljali, da stoji pri vhodu v Hramšarjevo hišo. Na tako novico nisem mogel odgovorjati brez gneva. V Ameriki bi se kaj takega po božjih in človeških zakonih smatralo za skrunjenje grobov, ker je nesramno in kaznivo. Taka novica mi je pregnala vsako željo videti še enkrat rodni dom.

S Krištofom sva potovala z avtom. On je odpovedal stanovanje v Rimu in najela sva skupaj domovanje na majhnem hribu ob Ligurskem morju med Rapallom in Genovo z zadostnimi sobami za oba. Njemu je bil tak dom potreben iz trgovskih razlogov, meni pa je ugajala obala z gričevjem ter vaško življenje.

Sicer je bilo to stanovanje največ le nekakšna baza, od-

Franc Rozina

Milwaukee, Wis.

DNEVNIK MOJIH SPOMINOV

VI. del

Dne 19. oktobra — Angleži so pregledali taborišče. Nad redom in čistočo so izrazili pohvalo. Taborišče je res bilo kakor en sam park. Zaradi pregleda smo imeli ta dan dobro kosilo: juho, zrezek s krompirjem, in solato. Zvečer smo s Srbi priredili koncert za Hrvate, ki so nas lepo sprejeli in pogostili.

30. oktobra — Dan je bil mračen. Držali smo se v šotoru in se pogovarjali o razburljivi novici, ko so se Šumadijci in Drinci stopili, pri tem pa so Drinci zaklali Šumadinca, drugega pa ranili. Poslali so Drince drugam.

1. novembra — praznik Vseh svetnikov. Ob 9h je bila sv. maša, prebrano je bilo pastirsko pismo jugoslovanskih škofov. Zvečer je bila odrska predstava: »Mrvaški ples«.

2. novembra — Igro smo ponovili. Na ta dan bi morali iti na izlet v Pompeje, pa ni bilo kamionov za prevoz. Ta dan mi je nekdo odnesel iz kovčka 1.000 lir — ves moj denar. Iz glavne pisarne pa sem bil imenovan za telovadnega učitelja na taboriščni gimnaziji.

5. novembra — Vaja za »Desetega brata«. Zvečer pa so Šumadijci predstavili neko igro.

10. novembra — Taborišče je obiskal minister dr. Miha Krek. Zvečer je bila družabna prireditev, na kateri sta govorila dr. Krek in gen. Damjanović.

11. novembra — Martinova nedelja. Zaradi dežja je bila maša v baraki. Po maši je govoril dr. Krek, ki je povedal med drugim, da moramo složni po poti proti cilju, ki smo si ga začrtali. Dejal je, da je pred nami le še nekaj mesecev, predno se bomo vrnil domov.

17. novembra — Uresničila se je želja za obisk Pompeja. Ob 9h dopoldne smo se s profesorji in študenti naložili na dva kamiona in se odpeljali

koder sva mnogo prevozila po Italiji, Avstriji in Švici; trikrat sva bila v Gorici in Trstu, kjer so me prijazni rojaki, zlasti Dušan Černe, dr. Legiša v Trstu, ter v Gorici dr. Klinec o veliki noči leta 1973 pogovorili, naj napišem življenjske spomine.

Lotil sem se pisanja s precejšnjo naglico, zastal pa leta 1974, ko sem se s Krištofom podal na petmesečen obisk Severne Amerike. On ni bil tam nikdar poprej. Zato sem ga povabil, da bo moj gost, kot sem bil jaz gost pri njegovi družini.

Za potovanje preko oceana sva se poslužila ladje. Šla sva iz Londona z veličastno »Queen Elizabeth«, iz New Yorka v Genovo pa z razkošno »Leonardo da Vinci«.

(Nadaljevanje prihodni torek)

tja. Zgodovina nam pove, da je to rimsko mesto l. 79 zasul ognjenik Vezuv. Ogledali smo si znamenitosti tega edinstvenega kraja, prav tako prekrasno cerkev Matere božje v novih Pompejih, ki jo krasijo marmorni stebri, dar Italije, Francije, Anglije in Grčije. Glavni oltar je iz čistega zelenega alabastra. Domov smo se vrnili pod neizbrisnimi vtisi doživetega dne.

2. decembra — Prejel sem prvo pošto iz domovine. Pisala mi je teta Mica Kepa iz Ljubljane in povedala, da so bili doma vsi zdravi.

3. decembra — Sv. Frančišek in god mojega očeta, ki se ga v duhu spominjam.

6. decembra — Miklavževali smo skupaj s Hrvati. Bilo je lepo in veselo, čeravno je bil Miklavž prav tak revež, kakor mi sami.

8. decembra — Lep koncert Slovenskega pevskega zbora pod vodstvom Gabrijela Čamernika. Izbran spored je privabil ljubitelje domače pesmi in s tem dal priznanje tako zboru kot pevovodju.

9. decembra — Po sv. maši smo odšli s študenti na tisoč metrov visoko goro San Roko. Do vrha smo hodili 4 ure. Na vrhu je bil sneg in nas je zeblo. Imeli smo krasen razgled na pokrajino in morje. Nazaj smo rabili eno uro manj in se vrnili lačni. Razveselilo nas je dobro kosilo in večerja skupaj. Vsi zadovoljni smo zlezli na svoja ležišča.

15. decembra — Organizirali smo lep športni večer, ki so se ga udeležili tudi višji oficirji. V lepem medsebojnem družabnem razpoloženju smo ostali skupaj čez polnoč.

Dnevi so hiteli in božični prazniki se naglo bližali. Vsak si je prizadeval pripraviti božič čim lepši in prijetnejši. Po šotorih so si ljudje postavili jaslince, ki jih je hodil blagoslovljat kurat g. Ignacij Kunstelj.

Božični dan — Slovenska maša s petjem je bila pred štambom na prostem. Po maši je bil koncert godbe Šumadijske divizije. Opoldne odlično kosilo. Po kosilu, ob 3h pop., zopet koncert godbe. Zvečer so nam in Hrvatoma Srbi pripravili komedijo »Seoško Lolo«, bilo je smeha na pretek. Tako lepega božiča se še v sanjah nihče ni pričakoval.

Praznik sv. Štefana smo praznovali s sv. mašo in pridigo, v kateri je g. kurat spominjal prvega mučenca sv. Štefana in mučencev današnje dobe, ki so neustrešeni šli v smrt za pravico in resnico, v smrt za svobodo, za Boga in domovino. Dejal je, da se preganjanje škofov in duhovščine doma še nadaljuje, kar nas opominja na življenje po vesti in pravičnosti. Skozi preizkušnje, ki smo jih preživeli, naj bi šli zrelejši novim časom nasproti, je še povedal.

(Konec prihodnji torek)

NAROČNIKOM AMERIŠKE DOMOVINE

Sedaj, ko *Ameriška Domovina* nudi izredne cene vsem novim naročnikom, vas naprošamo, da priporočate svojim prijateljem in znancem, naj se tudi oni čimprej poslužijo te izjemne ugodnosti in postanejo naročniki tega našega priljubljenega časopisa.

Da se pridobivanje novih naročnikov čimbolj pospeši, vas naprošamo, da nam pomagate pri tej akciji tako, da skušate pridobiti vsaj enega novega naročnika. Če bi se to lahko praktično izvedlo, bi v kratkem času podvojili naložbo časopisa. To pa bi, seveda, bilo tudi najboljšo zagotovilo, da bo časopis še naprej redno izhajal in uspeval med Slovenci v Ameriki, Kanadi in v širnem svetu.

Vemo, da vam je kot dolgoletnim zvestim naročnikom *Ameriška Domovina* pri srcu, zato vam ne bo težko priporočiti list svojim prijateljem in znancem. Obenem pa jim boste storili veliko uslugo, kajti to je edini način, da tudi oni lahko zvedo za to izredno priliko.

Prijatelji Ameriške Domovine

Naročilnico za Ameriško Domovino

___Naročam se na list

___Naročnino podarim

___Torkovo in petkovo — \$15

___Petkovo — \$10

___Za visokošolca ali vojaka, dnevno — \$10

___Za visokošolca ali vojaka, petkovo — \$5

za eno leto

Ime _____

Naslov _____

MOJE ime _____

MOJ naslov _____

___Pošljite novemu naročniku pozdravno pismo.